

Bruxelles, 3 octombrie 2025
(OR. en)

13521/25

CULT 102
CODEC 1432
EEE 26
SOC 645

NOTĂ DE ÎNSOȚIRE

Sursă:	Secretara Generală a Comisiei Europene, sub semnătura dnei Martine DEPREZ, Directoare
Data primirii:	2 octombrie 2025
Destinatar:	Dna Thérèse BLANCHET, Secretară Generală a Consiliului Uniunii Europene
Nr. doc. Csie:	COM(2025) 587 final
Subiect:	RAPORT AL COMISIEI CĂTRE PARLAMENTUL EUROPEAN, CONSILIU, COMITETUL ECONOMIC ȘI SOCIAL EUROPEAN ȘI COMITETUL REGIUNILOR privind prima evaluare interimară a Acțiunii Capitale europene ale Culturii 2020-2033

În anexă, se pune la dispoziția delegațiilor documentul COM(2025) 587 final.

Anexă: COM(2025) 587 final

COMISIA
EUROPEANĂ

Bruxelles, 2.10.2025
COM(2025) 587 final

**RAPORT AL COMISIEI CĂTRE PARLAMENTUL EUROPEAN, CONSILIU,
COMITETUL ECONOMIC ȘI SOCIAL EUROPEAN ȘI COMITETUL
REGIUNILOR**

privind prima evaluare interimară a Acțiunii Capitale europene ale Culturii 2020-2033

{SWD(2025) 284 final}

1. Introducere

Inițiată în 1985, după o idee a fostului ministru elen al culturii, Melina Mercouri, **Capitala europeană a culturii** (denumită în continuare „CEC”) este o acțiune emblematică a Uniunii Europene. Scopul inițiativei este de a promova și a celebra bogata diversitate culturală și patrimoniul comun al Europei, sporind astfel sentimentul cetățenilor de apartenență la un spațiu cultural comun, și de a consolida contribuția culturii la dezvoltarea pe termen lung a orașelor. Inițial, orașele erau nominalizate „orașe europene ale culturii” de către statele membre, acționând pe baza unei rezoluții a miniștrilor culturii, lucru care recunoștea rolul esențial pe care îl îndeplinesc orașele în formarea și răspândirea culturii în Europa. În urma adoptării Deciziei 1419/1999/CE (modificată prin Decizia 649/2005/CE în 2005), „Orașele europene ale culturii” au devenit „Capitale europene ale culturii”, iar inițiativa a fost stabilită ca acțiune comunitară. În 2006 a fost adoptată o altă decizie (1622/2006/CE), prin care s-au completat regulile de selecție și de monitorizare a diferitelor capitale europene ale culturii. Temeiul juridic actual, Decizia 445/2014/UE a Parlamentului European și a Consiliului, a fost adoptat în 2014 pentru a acoperi perioada 2020-2033.

Aceasta este prima evaluare intermediară a acțiunii CEC pentru perioada 2020-2033, astfel cum se prevede la articolul 16 alineatul (2) din decizie, și evaluează performanța acțiunii în raport cu cele cinci criterii de evaluare stabilite în Orientările și setul de instrumente privind o mai bună legislație: eficacitatea, eficiența, relevanța, coerența și valoarea adăugată europeană, precum și impactul pe termen mai lung al intervenției pentru a înțelege mai bine moștenirea potențială legată de găzduirea unei capitale europene a culturii. De asemenea, evaluarea vizează identificarea bunelor practici și a lecțiilor pentru viitoarele CEC și orașe europene interesate să își dezvolte în continuare strategiile culturale și oferta culturală. În final, evaluarea identifică posibile îmbunătățiri ale acțiunii care trebuie avute în vedere pentru inițiativa care va succeda după 2033.

Din cauza impactului pandemiei de COVID-19 asupra punerii în aplicare a acțiunii la începutul perioadei 2020-2033, s-a ales să se includă un domeniu de aplicare mai larg al diferitelor CEC și al orașelor deținătoare ale titlului selectate și monitorizate în temeiul dispozițiilor instrumentului juridic anterior. Acest lucru a fost considerat necesar pentru a obține o perspectivă mai bună asupra impactului pe termen mai lung al acțiunii.

Conceptul acțiunii

Conform temeiului juridic actual, care acoperă perioada 2020-2033, două state membre au dreptul de a găzdui anual acțiunea CEC, respectându-se ordinea cronologică stabilită în decizie. În plus, în 2022, 2024, 2028, 2030 și 2033, un oraș dintr-o țară AELS/SEE, o țară candidată sau potențial candidată (țări din afara UE) poate deține, de asemenea, titlul. Statele membre își gestionează procedura de selecție la nivel național, sub responsabilitatea autorității lor relevante și cu sprijinul Comisiei Europene. Comisia este direct responsabilă de organizarea competițiilor deschise dintre orașele din țările din afara UE.

Competițiile încep cu cel puțin șase ani înaintea anului pentru care este acordat titlul, când statul membru în cauză (sau, în cazul competiției dintre orașe din țări din afara UE, Comisia) publică un apel pentru depunerea candidaturilor. Apelul include cele șase criterii specificate în temeiul juridic: „contribuția la strategia pe termen lung”, „dimensiunea europeană”, „conținutul cultural și artistic”, „capacitatea de a produce rezultate”, „implicarea publicului” și „gestionarea”.

Selecția este apoi organizată în două etape: preselecția, cu cel puțin cinci ani înaintea anului pentru care este acordat titlul (orașele candidate sunt reduse la o listă restrânsă), urmată de o selecție după nouă luni (se recomandă un oraș pentru acordarea titlului). Un juriu de experți examinează ofertele în raport cu obiectivele și criteriile acțiunii. Pe baza recomandării juriului, statul membru în cauză (sau, în cazul țărilor din afara UE, Comisia) nominalizează oficial orașul câștigător.

După nominalizare, orașul face obiectul unui proces de monitorizare până în anul pentru care este acordat titlul. În cadrul acestui proces, Comisia convoacă trei reuniuni desfășurate între oraș și juriu pentru a analiza progresele înregistrate și pentru a oferi orientări. Pe baza unei recomandări din partea juriului la sfârșitul procesului de monitorizare, Comisia decide dacă să acorde sau nu premiul Melina Mercouri orașului la începutul anului pentru care este acordat titlul. Premiul este finanțat prin programul „Europa creativă”.

Juriul de experți responsabil cu procedurile de selecție și monitorizare este format din maximum 12 membri: zece sunt desemnați în mod continuu de instituțiile și organele UE pentru mandate de trei ani (trei de către Parlamentul European, trei de către Consiliul UE, trei de către Comisie și unul de către Comitetul European al Regiunilor) și până la doi membri sunt desemnați de statul membru în cauză.

Preselecția experților europeni este efectuată de Comisie prin intermediul unei cereri deschise de exprimare a interesului. Criteriile de selectare a experților sunt enumerate la articolul 6 din temeiul juridic.

Acțiunea este gestionată în cadrul Comisiei prin intermediul unității Europa creativă din cadrul Direcției Generale Educație, Tineret, Sport și Cultură (DG EAC).

Comparativ cu predecesoarea sa, acțiunea CEC reglementată de Decizia 445/2014/UE a adus următoarele modificări:

- Eliminarea necesității de a confirma orașele selectate la nivelul UE, deținătorii titlurilor CEC fiind nominalizați direct de statul membru în cauză;
- Deschiderea către țările candidate, țările potențial candidate și țările din AELS/SEE;
- Criterii de selecție mai specifice și mai solide, punându-se un accent mai puternic pe impactul pe termen lung al acțiunii și pe dimensiunea europeană;
- Includerea considerentelor privind profilurile membrilor juriului în temeiul juridic;
- Organizarea a trei reuniuni de monitorizare în loc de două, prima cu trei ani înaintea anului pentru care este acordat titlul și ultima cu două luni înaintea anului pentru care este acordat titlul;
- Transferarea responsabilității pentru evaluarea ex post de la Comisia Europeană la orașul nominalizat;
- Amânarea plății aferente premiului Melina Mercouri de la două luni înainte de începerea anului pentru care este acordat titlul până la începutul anului.

2. Stadiul de dezvoltare a acțiunii

Începând din 1985, titlul a fost acordat unui număr de 82 de orașe diferite din toate statele membre ale UE (inclusiv Regatul Unit până la intrarea în vigoare a Acordului de retragere din 2020) și a fost acordat orașelor din 5 țări din afara UE: Islanda (2000), Turcia (2010), Norvegia (2000, 2008, 2024), Serbia (2022) și Macedonia de Nord (2028). 22 de orașe au fost selectate pe baza temeiului juridic actual, 13 dintre acestea au găzduit/găzduiesc acțiunea la momentul

redactării prezentei comunicări, în timp ce 9 au fost selectate și își pregătesc anul pentru care este acordat titlul.

Decizia 445/2014/UE a fost modificată în 2017 pentru a integra țările membre ale Asociației Europene a Liberului Schimb care sunt părți la Acordul privind Spațiul Economic European. Decizia a fost modificată din nou în 2020 din cauza pandemiei de COVID-19. Decizia a oferit ambelor CEC pentru anul 2020 (Rijeka și Galway) posibilitatea de a-și prelungi anul CEC până la 30 aprilie 2021. În plus, anul CEC din Timișoara și Elefsina a fost amânat din 2021 în 2023, în timp ce anul pentru care s-a acordat titlul în Novi Sad a fost amânat din 2021 în 2022.

Acordarea statutului de țară candidată la UE Ucrainei și Georgiei în 2022 și 2023 a făcut ca ambele țări să fie eligibile pentru concursul deschis orașelor din țări din afara UE, deoarece ambele țări participă, de asemenea, la programul „Europa creativă”.

3. Constatările evaluării: Succese și provocări

Eficacitatea

S-a constatat că acțiunea CEC a stimulat un număr mai mare de activități culturale și o ofertă culturală extinsă în orașele gazdă, atât în ceea ce privește genul, cât și locul. Analizând evaluările locale efectuate de CEC în perioada 2013-2022, **un an de CEC constă în medie în aproximativ 1 000-1 200 de activități culturale separate**. De asemenea, acțiunea a avut un efect considerabil asupra investițiilor în activități culturale și în infrastructură în orașele gazdă, bugetele culturale ale administrațiilor orașelor gazdă fiind adesea de aproximativ de 5 ori mai mari ca urmare a găzduirii CEC. **Cifrele oficiale privind participarea la CEC pentru perioada 2013-2022 arată că, în această perioadă, aproximativ 38,5 milioane de persoane au participat la activități culturale sprijinite de CEC** în calitate de membru al publicului, de curator sau de beneficiar al proiectului. Acest dinamism, alături de posibilitatea ca publicul să participe gratuit la numeroase evenimente, a contribuit la extinderea tipului de beneficiari care au consumat cultură și a încurajat persoanele care nu erau active pe frontul cultural să participe la activități culturale. De exemplu, mai multe CEC au inclus elevi, persoane care provin din medii defavorizate (cum ar fi migranții și șomerii), precum și persoane care locuiesc în cartierele periferice ale unui oraș.

De asemenea, CEC a contribuit la consolidarea sectoarelor culturale și creative din orașele gazdă. Deși o parte a acestui impact a provenit din proiecte specifice de consolidare a capacităților, el a fost determinat în mare măsură de crearea unor ecosisteme culturale formale și informale. CEC a încurajat părțile interesate de la nivel local să colaboreze la conceperea și realizarea programelor culturale. Această colaborare, împreună cu experiența gestionării unui număr mare de proiecte culturale, a contribuit la dezvoltarea talentelor locale și la consolidarea capacității sectoriale pe termen lung.

Evaluarea subliniază modul în care CEC abordează cu succes obiectivul său strategic de a spori vizibilitatea internațională a orașelor gazdă prin realizarea unui program cultural solid. Acest lucru este ilustrat în special de creșterea numărului de vizitatori străini în orașele gazdă, de acoperirea mediatică internațională extinsă înainte și în timpul anului și de colaborarea internațională consolidată. În general, analiza realizată de acele CEC care au colectat date corespunzătoare arată că **un an CEC poate crește numărul de vizitatori într-un oraș gazdă cu aproximativ 30-40 %** (din care 25-35 % provin din străinătate).

Eficiența

Evaluarea a constatat că, datorită modului în care a fost concepută, **CEC este o acțiune eficientă din punctul de vedere al costurilor, capabilă să mobilizeze finanțare publică și privată la costuri relativ scăzute pentru Uniune (aproximativ 3-5 milioane EUR pe an).** Analiza bugetelor CEC în perioada 2013-2022 arată că **acțiunea a stimulat în mod colectiv o finanțare pentru agenda culturală în întreaga UE de aproximativ 900 de milioane EUR,** luând în considerare toate fondurile cheltuite din surse UE, naționale, regionale, locale și private.

Premiul Melina Mercouri (1,5 milioane EUR) reprezintă doar o mică parte din întregul buget al CEC al orașelor cărora li s-a acordat titlul, variind între 2 % și 7 % din bugetul total al CEC. O parte semnificativă provine din surse publice, iar finanțarea națională, locală și regională a asigurat în mod colectiv 71 % din buget. Cu toate acestea, ar trebui remarcat faptul că există adesea o discrepanță între bugetele planificate și cele reale, majoritatea orașelor confruntându-se cu deficite din cauza mai multor factori, cum ar fi reducerea angajamentelor financiare din partea administrațiilor naționale și circumstanțe neprevăzute. Doar câteva orașe și-au realizat programele cu previziunile bugetare inițiale.

De asemenea, evaluarea a evidențiat provocările care afectează eficiența acțiunii și lecțiile pe care orașele candidate sau deținătoare ale titlului le-ar putea învăța din experiența CEC pe care au avut-o. De exemplu, constrângerile de timp dintre etapa de preselecție și etapa de selecție finală reprezintă o problemă pentru orașele candidate, care uneori nu își pot îmbunătăți pe deplin candidatura între cele două runde de selecție. Într-o etapă ulterioară, ele pot întâmpina dificultăți în a valorifica activitatea desfășurată și competențele dobândite în cursul procedurii de ofertare. În plus, pot întâmpina dificultăți în a se baza pe un nivel suficient de învățare și comunicare între orașele CEC anterioare, actuale și viitoare.

Eficiența procedurilor de selecție și monitorizare

Conform temeiului juridic actual, procesul de selecție cuprinde următoarele etape:

- Apelul pentru depunerea candidaturilor: cu cel puțin șase ani înaintea anului pentru care este acordat titlul.
- Termenul de depunere a candidaturilor: după cel puțin 10 luni de la publicarea apelului pentru depunerea candidaturilor.
- Reuniunea și raportul de preselecție: cu cinci ani înaintea anului pentru care este acordat titlul.
- Termenul revizuit de depunere a candidaturilor și reuniunea și raportul de selecție: după aproximativ nouă luni de la reuniunea de preselecție.
- Nominalizarea orașului: cu patru ani înaintea anului pentru care este acordat titlul.

După selecție, au loc trei reuniuni de monitorizare, cu trei ani, cu 18 luni și cu două luni înaintea anului pentru care este acordat titlul. Deși părțile interesate consultate consideră că procesele actuale de selecție și monitorizare funcționează bine în general, ele au identificat, de asemenea, domenii în care sunt necesare îmbunătățiri:

- **Calendarul de depunere a candidaturilor:** Deși, la nivel guvernamental, calendarul procesului de selecție este considerat, în general, suficient, orașele consideră că respectarea termenelor actuale este dificilă. În special perioada de nouă luni dintre preselecție și selecția finală. Acest interval scurt de timp sporește presiunea asupra orașelor, în special asupra orașelor mai mici sau mai puțin experimentate, în ceea ce privește construirea de relații internaționale și asigurarea angajamentelor părților interesate de la nivel local.
- **Reuniunile de monitorizare:** Unele părți interesate au pledat pentru trecerea de la un proces de monitorizare la un rol mai degrabă consultativ, experții din cadrul grupurilor

de experți colaborând îndeaproape cu orașele, oferind soluții în timp real și mentorat. Acest lucru ar fi în concordanță cu provocările legate de lipsa competențelor necesare și de consolidarea capacităților în cadrul CEC.

În general, deși patru ani de la selecție ar putea fi suficienți pentru ca orașele să pună în aplicare evenimentul, acest interval de timp ar putea prezenta provocări dacă un oraș nu a atins deja un anumit nivel de maturitate culturală. Deși acest lucru nu înseamnă neapărat că orașele mai puțin pregătite nu ar trebui luate în considerare pentru titlu, documentația lor de ofertă ar trebui să fie examinată în mod realist și evaluată în funcție de capacitatea culturală reală a orașului și, dacă orașul este selectat, ar trebui oferite suficiente oportunități de orientare, monitorizare și consolidare a capacităților.

De asemenea, părțile interesate au remarcat faptul că se poate irosi timp din cauza neînțelegerilor legate de două dimensiuni-cheie ale CEC: dimensiunea europeană și moștenirea. Deși participanții la evaluare au afirmat că, în cele din urmă, au înțeles ambii termeni, unii au considerat că existența unor orientări mai clare cu privire la modul în care se manifestă dimensiunea europeană în practică ar economisi timp în etapele de ofertare sau de planificare.

Perioada de integrare și transferul experților din cadrul juriului de experți reprezintă un alt domeniu în care se pot aduce îmbunătățiri, deoarece noii membri nu dispun adesea de instrumentele adecvate pentru o tranziție fără sincope, ceea ce duce la pierderea cunoștințelor și la o implicare inegală. Acțiunea CEC ar putea beneficia de pe urma dezvoltării unor procese structurate de integrare și a sublinierii rolului consultativ al experților din cadrul juriilor de experți pentru a depăși aceste provocări. Într-o notă mai generală, s-a considerat că o strategie de comunicare mai centralizată la nivelul UE ar spori vizibilitatea inițiativei în ansamblu, dar și a orașelor deținătoare ale titlului, oferind un sprijin prețios.

Coerența

Acțiunea CEC prezintă o coerență internă și externă puternică. Procesele de selecție și gestionare a orașului-gazdă se aliniază bine la obiectivele CEC, iar procesul de ofertare prevede ca orașele să își integreze proiectul CEC într-o strategie culturală mai amplă, implicând în același timp diverse părți interesate și diferite niveluri de guvernare. Părțile interesate de la nivel național sunt deosebit de importante, considerând adesea CEC ca fiind o chestiune de importanță națională. Cu toate acestea, pot apărea provocări în ceea ce privește echilibrarea priorităților locale cu obiectivele europene, în special în ceea ce privește dimensiunea europeană.

CEC se aliniază la alte programe ale UE, în special la programul emblematic al UE pentru sectoarele culturale și creative (SCC), „Europa creativă”. Ambele au obiective fundamentale, cum ar fi consolidarea diversității culturale și încurajarea colaborărilor transfrontaliere. În mod similar, ambele sprijină competitivitatea SCC ale UE, sporesc participarea culturală și promovează identitatea europeană. Acțiunea CEC are caracteristici comune cu prioritățile UE în domeniul înverzirii și al incluziunii sociale. Se pot aduce îmbunătățiri în ceea ce privește alinierea la prioritățile de mediu și la politicile externe ale UE. Deși orașele deținătoare ale titlului sau regiunea ori statul lor membru pot beneficia de finanțare din partea UE, inclusiv de finanțare a politicii de coeziune în domeniul culturii, coordonarea proactivă între acțiunile CEC și alte surse de finanțare din partea UE rămâne limitată. În ceea ce privește relația cu inițiativele naționale, evaluarea a remarcat sinergii, precum și unele suprapuneri limitate.

Valoarea adăugată europeană

Acțiunea CEC demonstrează **o valoare adăugată clară și semnificativă a UE prin promovarea colaborării internaționale între actorii culturali din orașele gazdă și din alte țări, prin sporirea vizibilității orașelor europene și prin promovarea unei identități culturale europene comune.** Cu sprijinul CEC, orașele, în special cele mai mici și mai puțin recunoscute la nivel internațional, au accesat cu succes rețelele culturale de la nivel global, au găzduit programe culturale ambițioase și diverse și au atras atenția publicului și a mass-mediei, lucruri care altfel nu ar fi fost accesibile.

Inițiativa nu numai că a condus la stimularea turismului internațional și a parteneriatelor transfrontaliere, ci a contribuit și la reabilitarea urbană, la implicarea civică și la consolidarea sectoarelor culturale locale. Unele orașe se disting ca exemple impresionante în ceea ce privește acțiunea catalizatoare pe care o poate avea titlul CEC pentru dezvoltarea pe termen lung, diplomația culturală și concretizarea valorilor UE, cum ar fi toleranța și pacea. Prin facilitarea cooperării cu artiști și instituții atât din UE, cât și din țări terțe, acțiunea sprijină obiectivele diplomației culturale a UE și consolidează structura culturală a Europei în ansamblu.

Cu toate acestea, evaluarea evidențiază mai multe limitări structurale care împiedică valorificarea deplină a potențialului acțiunii CEC. În special, lipsa unui mecanism instituțional formal pentru schimbul de cunoștințe și absența unei baze de date centralizate a operatorilor culturali limitează durabilitatea și raza de acțiune a rețelelor create în cursul anului pentru care este acordat titlul. În plus, deși inițiativa promovează cu succes valorile europene, sprijinul politic incoerent și implicarea limitată după obținerea titlului pot amenința impactul anului pentru care este acordat titlul. Prin urmare, evaluarea sugerează că un sprijin mai structurat la nivelul UE (în ceea ce privește comunicarea, schimbul de date și planificarea activităților ulterioare) ar fi esențial pentru a spori eficacitatea și influența de durată a acțiunii CEC.

Relevanța

Acțiunea continuă să evolueze în paralel cu schimbările socioeconomice și cu peisajul cultural al Europei. Fiind una dintre cele mai îndelungate acțiuni culturale ale UE, inițiativa rămâne aliniată la obiectivele de dezvoltare pe termen lung ale orașelor, în special în ceea ce privește integrarea culturii în planificarea urbană și în procesul de elaborare a politicilor. Cerința ca orașele candidate să elaboreze strategii culturale cuprinzătoare a transformat modul în care municipalitățile percep și utilizează cultura, conducând adesea la crearea sau la perfecționarea unor politici culturale la nivelul întregului oraș. Aceste procese nu se limitează doar la orașele care reușesc să obțină titlul; chiar și orașele care nu câștigă titlul beneficiază de pe urma strategiilor culturale consolidate și a cadrelor de planificare îmbunătățite. Mai multe exemple ilustrează modul în care procedura de ofertare poate stimula dezvoltarea de strategii regionale care depășesc nivelul orașului.

Integrarea acțiunii CEC în cadrele de politică urbană consolidează și extinde adesea măsurile preexistente, prin faptul că oferă legitimitate dezvoltării culturale și o readuc în atenție. În plus, procesul de ofertare creează încredere atât în conducerea politică, cât și în sectorul cultural, conducând adesea la investiții concrete în reabilitarea urbană bazată pe cultură. Aceste rezultate sunt deosebit de semnificative în contextul reducerii bugetelor municipale pentru cultură: Capitalele culturale servesc drept inițiativă emblematică care asigură implicarea politică locală și oferă dovezi solide ale valorii socioeconomice a investițiilor culturale. Evaluările ex post demonstrează în mod constant efectul de levier, generând beneficii economice și culturale mai ample, proporțional cu investiția inițială, pe care orașele o utilizează pentru a justifica un sprijin continuu și sporit pentru inițiativele culturale.

Moștenirea pe care o lasă acțiunea rămâne în centrul eventualelor întrebări privind relevanța CEC. Dacă unele orașe au organizații istorice consacrate, multe altele nu dispun de mecanisme adecvate de planificare pe termen lung. Având în vedere că multe dintre beneficiile anului în care este acordat titlul devin vizibile doar la câțiva ani după încheierea sa, retragerea rapidă a organelor de realizare a CEC duce adesea la pierderea oportunităților de menținere a dinamicii. Planificarea precară a moștenirii, combinată cu limitările datelor și cu lipsa unor cadre de evaluare pe termen lung, afectează capacitatea de a surprinde impactul deplin al inițiativei. În general, inițiativa CEC a contribuit la creșterea importanței evaluării politicii culturale în întreaga Europă. Grupurile tematice au subliniat interesul tot mai mare pentru evaluarea impactului culturii, multe rețele de orașe europene creând fluxuri de lucru dedicate evaluării impactului cultural. Acest lucru sugerează că inițiativa joacă un rol esențial în promovarea practicii de evaluare a politicii culturale la nivel local.

O altă dimensiune importantă a relevanței acțiunii este potențialul acesteia de a sprijini dezvoltarea regională prin colaborarea dintre orașe și zonele lor limitrofe. Câteva exemple arată modul în care inițiativa poate descentraliza cu succes beneficiile culturale și poate extinde accesul în mai multe municipalități. Cu toate acestea, persistă provocări structurale, în special în zonele rurale și în municipalitățile mai mici, care pot să nu dispună de capacitatea necesară pentru a asigura participarea efectivă.

În paralel, acțiunea s-a adaptat pentru a-și menține relevanța pentru prioritățile de politică ale UE, inclusiv prin extinderea eligibilității la țările din afara UE, punând un accent mai puternic pe impactul pe termen lung și promovând dimensiunea europeană. Cu toate acestea, dezbaterile în curs cu privire la rolul și vizibilitatea dimensiunii europene, precum și reprezentarea insuficientă a priorităților digitale și de mediu în criteriile formale de selecție, indică domenii în care sunt necesare îmbunătățiri suplimentare pentru a menține relevanța inițiativei într-un context politic caracterizat de schimbări rapide.

4. Concluzii și lecții învățate

Evaluarea arată că CEC este o acțiune emblematică de succes a UE, cu un raport cost-eficacitate bun, cu un impact foarte limitat asupra bugetului UE. În plus, acțiunea poate avea un efect transformator asupra diferiților candidați și a orașelor selectate, deoarece necesită planificare pe termen lung și includerea culturii în politica de la nivel local a orașului pentru ca acesta să fie luat în considerare în vederea acordării titlului. De asemenea, acțiunea are o coerență solidă cu alte acțiuni ale UE, în special cu „Europa creativă”, și permite diseminarea valorilor UE, a profesioniștilor și artiștilor culturali europeni și a operelor lor în UE și în afara acesteia.

Prima evaluare intermediară a Capitalelor europene ale culturii 2020-2033 a evidențiat atât succese, cât și provocări, oferind lecții esențiale pentru viitorul acțiunii. Constatările vor ghida CEC în următoarea etapă de după 2033, asigurând succesul și relevanța sa continuă.

Accent mai puternic pe „dimensiunea europeană” din cadrul concursului: „Dimensiunea europeană” este un element-cheie al acțiunii CEC și al criteriilor de selecție. Cu toate acestea, se pare că, pe baza feedbackului, deseori ea nu este pe deplin înțeleasă de diferitele părți interesate. Comisia Europeană ar putea explora modalități prin care să dezvolte înțelegerea acestei dimensiuni.

Cunoștințe pe termen lung: Din cauza absenței unei rețele oficiale a CEC, există riscul pierderii cunoștințelor între orașele nou nominalizate și cele din trecut. Comisia ar putea studia modalitățile de promovare a schimbului de cunoștințe în cadrul comunității CEC pentru ca

acțiunea să își atingă potențialul maxim, în special în ceea ce privește dimensiunea sa europeană.

Comunicare: Comisia Europeană comunică în mod activ cu privire la nominalizarea oficială a capitalelor europene ale culturii prin canale multiple, inclusiv prin comunicate de presă, site-uri web și platforme de comunicare socială. Cu toate acestea, în prezent nu există acțiuni de comunicare concentrate la nivelul UE din partea Comisiei Europene și a altor instituții de la nivelul UE pentru promovarea orașelor CEC. Acest lucru limitează vizibilitatea și impactul acțiunii, precum și conștientizarea sa de către public. CEC ar beneficia de pe urma eforturilor de comunicare ale UE pentru a sprijini și a completa activitatea orașelor deținătoare ale titlului, în coordonare cu statele membre și cu contribuții din partea acestora. Desemnarea unor ambasadori CEC la nivel politic ar putea fi utilă inițiativei.

Date: Setul de indicatori furnizat de Comisia Europeană organizațiilor responsabile cu organizarea diferitelor concursuri CEC ar trebui revizuit pe baza rezultatelor și a lacunelor în materie de date identificate în cursul procesului de evaluare.

Juriul de experți: Este important să se asigure faptul că juriul de experți dispune de competențele și resursele necesare pentru a-și îndeplini sarcinile în mod eficace. Comisia ar putea consolida cooperarea cu alte instituții pentru a se asigura că juriul este divers atât în ceea ce privește reprezentarea, cât și expertiza. În plus, un proces structurat de integrare a noilor membri ar contribui la asigurarea faptului că aceștia sunt bine pregătiți și ar sprijini o tranziție lină și transferul de la membrii al căror mandat se încheie.

Planificare pe termen lung: Evaluarea a arătat că impactul pe termen lung al acțiunii nu este valorificat la potențialul său maxim în unele orașe. Comisia ar putea explora consolidarea criteriului „contribuției la strategia pe termen lung” și ar putea consolida criteriile și indicatorii de evaluare pentru a promova impactul pe termen mai lung în diferitele orașe candidate.

În concluzie, evaluarea oferă informații esențiale cu privire la progresele și la potențialul programului. După 40 de ani, acțiunea își menține relevanța și rămâne foarte dorită de orașe și teritorii pentru a se dezvolta prin cultură. Cu toate acestea, este important să se actualizeze acțiunea pentru a asigura menținerea relevanței în viitor, în special luând în considerare tendințele emergente din ultimii ani, cum ar fi creșterea numărului de orașe mai mici deținătoare ale titlului.